Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE en TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de regels voor de toekenning van steun aan ondernemingen om materiaalkringlopen te sluiten (VV125)**
- **Principiële goedkeuring**

Samenvatting

In het kader van het Relanceplan van de Vlaamse Regering "Vlaamse Veerkracht", werd voorzien in een project voor het uitbouwen van Vlaanderen als recyclagehub. Hiervoor werd 30 mio euro uitgetrokken.

Dit besluit formuleert de algemene principes, voorwaarden, procedures en sancties met betrekking tot de toekenning van subsidies aan ondernemingen voor het sluiten van materiaalkringlopen. Het besluit bepaalt voor welke recyclage-activiteiten binnen het afval- en materialenbeheer de ondernemingen subsidies kunnen verkrijgen. In een ministerieel besluit worden de procedure voor beoordeling en andere bijbehorende voorwaarden verder concreet ingevuld.

1. SITUERING

BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het Relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' streeft ernaar om versneld de omslag te maken naar een maximale circulaire economie. Het wil daarvoor Vlaanderen uitbouwen als recyclagehub. (project 125: Vlaanderen als recyclagehub, incl. recyclage van asbest)

Het economisch adviescomité voor de relance adviseerde eerder om te investeren in slimme duurzaamheid. Investeringen in slimme duurzaamheid bieden economische opportuniteiten en vormen de basis voor een gezonde groei en ruggengraat voor de economie van morgen. Eén van de zes ambities hierin is het promoten van duurzaam materialenbeheer: "*De doelstelling van Vlaanderen Circulair is om van Vlaanderen een van de koplopers in circulaire economie te maken. OVAM speelt daarin een cruciale en centrale rol. De circulaire economie biedt bedrijven heel wat opportuniteiten, waaronder: een verhoogde operationele efficiëntie vanwege lagere materiaal- en productiekosten,*

een reductie van energieverbruik en CO_2-uitstoot. Een kleinere afhankelijkheid van inputs, anticiperend op prijsfluctuaties en beperkte beschikbaarheden op de markten, een drive voor verdere innovatie en de ontwikkeling van bijkomende kennis en competenties, het aangaan van nieuwe partnerschappen voor uitwisseling van grondstoffen en energie en het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen."

Het relanceplan geeft hiermee invulling aan doelstellingen die eerder ook al werden geformuleerd binnen het Regeerakkoord, de beleidsnota Omgeving 2019 – 2024 en het Klimaatplan 2030, het Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval en Gelijkaardig bedrijfsafval, het EU Actieplan Circulaire economie, de conceptnota Verpakkingen 2.0, het Kunststoffenplan, en het Asbestactieplan.

Het **Regeerakkoord** en de **beleidsnota Omgeving 2019-2024** stellen: "We zijn koploper op het vlak van selectieve inzameling en recyclage van afval: vandaag recycleren we al ongeveer 70%. Tegen 2030 verhogen we dat nog tot 77,5%. Recycleerbaar afval moet nog beter selectief worden ingezameld: tegen 2030 moet minstens 50% van de recycleerbare fractie van huishoudelijk én bedrijfsafval bijkomend gerecycleerd worden."

Het **Klimaatplan 2030** streeft ernaar om de CO_2-uitstoot van afvalverbranding te reduceren met 25%. Om dit te realiseren, formuleert het als doelstellingen: "Voor 2030 mikken we op een afname van de materialenvoetafdruk van de Vlaamse consumptie van 30%. De hoeveelheid huishoudelijk restafval is per inwoner gezakt van 146 naar 100 kg per inwoner tegen 2030. We streven ernaar de hoeveelheid bedrijfsafval tegen dan met een gelijkaardig percentage te doen dalen."

Het **uitvoeringsplan Huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval** (2017-2022) stelt een reductie van het huishoudelijk restafval voorop tegen 2022 tot 141 kg restafval per inwoner; en een daling van de hoeveelheid bedrijfsrestafval met 15% tov 2013. Het UP vormt als het ware een tussenstap in de realisatie van de doelstellingen in het Klimaatplan 2030.

Bovenstaande doelstellingen zijn enkel te realiseren mits een doorgedreven preventie en een uitgebreide en performante selectieve inzameling. Maar een uitgebreide selectieve inzameling is slechts effectief indien ook voldoende sorteer- en recyclagecapaciteit wordt uitgebouwd waarbij de selectief ingezamelde stromen worden omgezet tot een kwalitatief recyclaat; en indien ook de afzet van dit recyclaat wordt ondersteund.

Meer specifiek voor **kunststoffen** werd in meerdere beleidsdocumenten - zowel Europees als Vlaams - als doelstelling opgenomen dat de sorteer- en recyclagecapaciteit voor kunststoffen moet verviervoudigd zijn ten opzichte van 2015. Vlaanderen heeft een uitgebreide kennisbasis, is koploper in sorteren en heeft met de uitstekende ligging van onze havens, en de synergie tussen onze Vlaamse chemiesector en recyclagesector een grote troef. Het is essentieel dat Vlaanderen zich richt op het versneld uitbouwen van meer en betere innovatieve sorteer- en recyclagecapaciteit voor kunststoffen. Verpakkingen vormen een belangrijk aandachtspunt binnen kunststoffen, gelet op de doelstellingen voor recyclage en recycled content binnen de **Plastic Waste strategy** en de Europese richtlijn voor **Single Use Plastics**.

Voor **asbest** werd in 2018 een asbestafbouwplan goedgekeurd. De (flankerende) maatregelen hebben tot doel Vlaanderen versneld asbestveilig te maken. Dit gaat gepaard met het vrijkomen van een steeds grotere hoeveelheid asbest die beslag legt op onze beperkte stortcapaciteit. De vrijgekomen hoeveelheden zullen onder impuls van de extra stimulerende maatregelen in het relanceplan enkel toenemen. Een beperkt aantal pilootinstallaties voor de verwerking van asbest zijn reeds actief binnen Europa. Vlaanderen wil meestappen in deze evolutie.

VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het besluit werd voorgelegd voor wetgevingstechnisch en taalkundig advies.
Het besluit werd voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. Op 27 mei 2021 werd een gunstig advies ontvangen na heroverweging van het eerder ongunstig advies dd 20 april.
Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 7 juni 2021.
De strategische adviesraden SERV en Minaraad gaven een vrijwillig advies. Het briefadvies van de Minaraad werd ontvangen op 2 juni. Het advies van de SERV werd ontvangen op 7 juni.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het doel van het nieuwe besluit betreffende de subsidiëring van ondernemingen (klein, middelgroot en groot) is om hen aan te moedigen investeringen in nieuwe recyclage-activiteiten in Vlaanderen op te zetten.

Algemeen beogen we **recyclageprojecten** te ondersteunen die afvalstoffen (zowel lokaal geproduceerde als geïmporteerde) omzetten in grondstoffen, bv. investeringen in nieuwe innovatieve voorbehandelingstechnieken, nieuwe recyclage-installaties of innovatieve uitbreiding van bestaande installaties; of aanpassingen van productieprocessen om gerecycleerde materialen te kunnen verwerken. We beogen hierbij een substantiële milieuwinst in verhouding tot de verleende ondersteuning zoals bv., milieuwinst in de vorm van reductie van restafval, ontgiften van de kringloop (zoals asbestvernietiging) of opnieuw aangewende hoeveelheden recyclaten.

Uit de diverse sorteeranalyses blijkt het potentieel voor extra selectieve inzameling en recyclage.

Het huishoudelijk restafval bevat naast het organisch-biologisch afval dat volgens de KRL Afval tegen eind 2023 aan de bron moet worden gescheiden, als grootste fracties:

- papier en karton: 17,3%
- kunststoffen: 13,6%
- hygiënisch afval: 11,8%
- textiel: 7,3 %

Ook de sorteeranalyses voor bedrijfsrestafval wijzen op een potentieel voor selectieve inzameling en recyclage van bijna 50%.

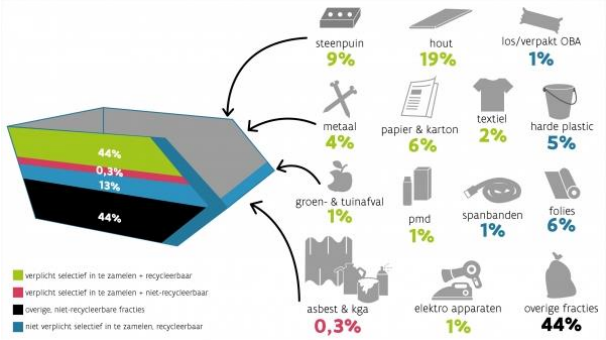

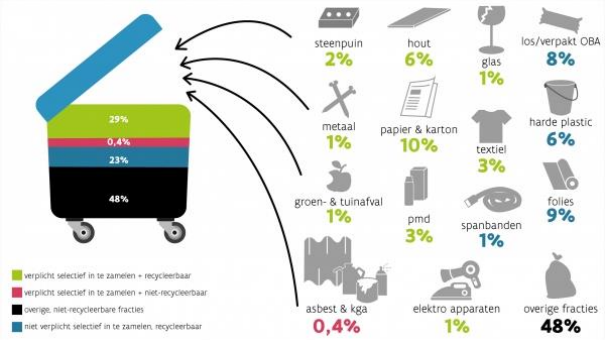

Het **uitvoeringsplan Huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval** (2017-2022) stelt een verdere reductie van zowel het huishoudelijk als bedrijfsrestafval voorop. Het UP vormt als het ware een tussenstap in de realisatie van de doelstellingen in het Klimaatplan 2030. Het zet o.a. in op de stromen OBA, kunststoffen, textiel, matrassen, … om volgende doelstellingen te realiseren:

- in 2022 wordt op Vlaams niveau 141 kg restafval per inwoner ingezameld, ten opzichte van 157 kg/inwoner in 2014 (afname van 16 kg/inwoner);
- tegen 2022 neemt het bedrijfsrestafval af met 15% ten opzichte van 2013.

Het **Actieplan Asbestafbouw** bevat verschillende maatregelen om Vlaanderen tegen 2040 asbestveilig te maken. Het plan houdt rekening met 2,3 miljoen ton asbest in gebouwen en nutsvoorzieningen. Dit wil zeggen dat in die periode minstens 2 miljoen ton asbesthoudend afval geborgen zal moeten worden.
In realiteit blijkt asbest gehecht te zijn aan andere materialen (bijvoorbeeld beton) en zal de te storten hoeveelheid asbesthoudend afval daarom groter zijn (tot 6 miljoen ton). Gemiddeld over de laatste 3 jaar werd in grootteorde 135 000 ton/jaar asbestcement en ander asbesthoudend afval gestort. Verwacht wordt dat de aanvoer van asbesthoudend afval de komende jaren zal stijgen als gevolg van de acties uit het asbestafbouwplan en de extra flankerende acties die werden opgezet o.a. i.h.k.v. Vlaamse Veerkracht (bv. combineerde premie asbestverwijdering-renovatie).

In december 2020 lanceerde de OVAM een **externe opdracht** met als doel het uitwerken van een **beoordelingskader voor investeringssubsidies** die kunnen worden verleend in het kader van het stimuleren van recyclagefaciliteiten.
Om een gepast beoordelingskader te kunnen opstellen, werd ook getracht zicht te krijgen op welke investeringen in de komende 2 jaar mogelijks zullen gestart of gerealiseerd worden in een aantal prioritaire sectoren, welke (financiële) drempels er zijn voor effectieve realisatie waaraan deze investeringssubsidie tegemoet kan komen, en welke milieuwinst kan geboekt worden door deze extra ondersteuning vanuit de overheid. Ook deze **marktverkenning** maakte onderdeel uit van de opdracht.

Als scope voor de marktverkenning werden volgende stromen gehanteerd:

- **asbest**: De sectorprotocollen, de gesubsidieerde asbestafbouwprojecten bij lokale besturen en de nieuwe asbestpremie voor isolatie en asbestverwijdering zorgen voor een sterk stijgend volume aan te storten asbestafval. De extra relance-middelen gaan de komende jaren deze dynamiek nog versterken. Om de druk op de beperkte stortcapaciteit te verlagen, is de nood aan andere verwerkingstechnologie hoog.
- **matrassen**: De nieuwe aanvaardingsplicht vanaf 1 januari 2021 creëert een aanbod aan selectief ingezamelde afvalstoffen waarvoor nieuwe verwerkingstechnieken mogelijk zijn.
- **luiers**: Het opzetten van een nieuwe selectieve inzameling voor babyluiers en incontinentiemateriaal, evenals een normenkader voor de gerecycleerde materialen, wordt momenteel onderzocht en biedt potentieel.
- **textiel**: De voorbije crisis heeft duidelijk gemaakt dat onze economie kwetsbaar is voor deze stroom door het ontbreken van een aantal schakels in de verwerkingsketen in Vlaanderen/Europa.
- **kunststoffen (bv. verpakkingen)**: Enerzijds zetten we beleidsmatig sterk in op de afvalstroom verpakkingen waarbij we een betere sortering en recyclage verwachten, anderzijds stellen we vast dat de inzet van kunststofrecyclaten sterk onder druk staat door volatiele prijzen (o.a. gelinkt aan de olieprijzen).

Deze selectie is gebaseerd op de aanname dat voor deze afvalstromen een zeker aanbod zal vrijkomen. De marktverkenning toont aan dat er effectief **potentieel** is om via subsidie **meerdere investeringen** in Vlaanderen mogelijk te maken en uit te baten op een rendabele manier mits aan de juiste beleidsmatige randvoorwaarden is voldaan.

Deze lijst is bovendien te beschouwen als niet-limitatief. Elk initiatief dat Vlaanderen op weg zet om een toonaangevende recyclagehub te worden en zo de hoeveelheid (rest)afval bestemd voor eindverwerking kan doen dalen, komt potentieel in aanmerking voor ondersteuning.

Medio 2022 voorziet de OVAM een **evaluatie van de regeling** die inzicht moet geven in de verwachte effecten van de regeling op basis van de gesubsidieerde projecten (algemene milieuwinst, bijdrage tot de circulariteit van de Vlaamse economie, verankering van bedrijfsactiviteiten en bijhorende tewerkstelling, …) en het nog resterend potentieel aan investeringen binnen deze scope.

Deze maatregel maakt deel uit van de cluster circulaire economie binnen het Vlaamse relanceplan, samen met ondersteuning voor de thema's circulair bouwen en circulaire maakindustrie. Waar de ondersteuning voor deze thema's eerder het accent legt op onderzoek, experiment en demonstratie, proeftuinen, ontwikkeling en opschaling, focus op herstel en hergebruik, … gekoppeld aan de werkagenda's van Vlaanderen Circulair, wordt in deze subsidieregeling complementair ingezet op de recyclage van afvalstromen die niet herbruikbaar zijn, inclusief de inzet van bekomen recyclaten.

B. TOELICHTING BIJ DE ADVIEZEN

Aan het **advies van de Inspectie van Financiën** van 27 mei werd tegemoet gekomen door:

- Verdere detaillering van het beoordelingskader. Artikel 21 werd aangevuld met de verschillende subcriteria die invulling geven aan de 4 hoofdcriteria/dimensies. Omdat hiermee ook tegemoetgekomen wordt aan de voorwaarde van de Inspectie van Financiën voor geen ex-ante-toezicht op de projectoproepen, werd ook artikel 31 in die zin aangepast.
- Het opnemen van een termijn voor beoordeling. Artikel 22 bepaalt dat de OVAM binnen een termijn van drie maanden na de afsluiting van de call een rangschikking opmaakt van alle aanvragen die voor steun in aanmerking komen met per aanvraag een gemotiveerd advies.
- Verduidelijking van het minimum investeringsbedrag (artikel 16). Dit heeft betrekking op het totale bedrag van de milieu-investering, en niet op de meerkost van deze milieu-investering tov het conventionele verwerkingsproces.

De Raden zijn geen voorstander van een **minimum investeringsbedrag**. Men vindt de voorgestelde drempel van 1.000.000 euro te hoog, zeker voor kleine en middelgrote ondernemingen. Artikel 16 werd aangepast tot een ondergrens van 500.000 euro. Dit bedrag is in lijn met de scope van deze steunmaatregel en het potentieel dat in de marktverkenning werd gedetecteerd. We wensen om deze reden wel een minimumdrempel te behouden, maar er wordt delegatie voorzien aan de minister om in functie van het resultaat van de eerste call het bedrag voor volgende calls aan te passen.

Andere **aanpassingen en verduidelijkingen** die werden doorgevoerd:

- Er wordt ingegaan op de vraag van de Minaraad om de macro-effecten van deze steun-regeling op te volgen en hierover te rapporteren. Dit engagement werd expliciet opgenomen onder punt A van deze nota.
- Het begrip onderneming werd beter geduid in de artikelsgewijze bespreking (artikel 2). Dit moet meer houvast geven naar welke ondernemingen in aanmerking kunnen komen voor steun. Een intercommunale is niet per definitie uitgesloten van deze steunregeling. Levert zij een bepaalde dienst of voert zij een economische activiteit uit, dan valt zij onder de definitie van onderneming. Dit moet case by case beoordeeld worden.
- De SERV beveelt aan om in artikel 10, tweede lid het woord 'ingediend' te vervangen door 'goedgekeurd'. Dit advies werd gevolgd, en artikel 10 is aangepast.
- Artikel 22 wordt uitgebreider toegelicht in de artikelsgewijze bespreking, maar omvat o.m. het opschalingspotentieel en het multiplicatoreffect, naast andere aspecten zoals

tewerkstelling, concurrentiepositie van Vlaanderen, innovatie en kennisontwikkeling … Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de bezorgdheid van de Raden meer inzicht te krijgen in de invulling van het criterium 'relevantie'.

- Op vraag van de Raden werd de complementariteit met andere, verwante steunmechanismen binnen het Vlaamse relanceplan kort geduid onder punt A. We willen hier ook verwijzen naar het nieuwe governance model van het partnerschap Vlaanderen Circulair. Binnen de hefbomen 'financiering' en 'innoveren en ondernemen' van Vlaanderen Circulair zal worden gewaakt over de nodige afstemming in het geheel aan ondersteuning om de transitie naar een circulaire economie te realiseren.

Er werden geen aanpassingen meer doorgevoerd aan het **beoordelingskader** zelf. De Raden waren vragende partij om ook voor de dimensies maturiteit, impact en kwaliteit een minimumscore te voorzien. We kiezen er echter bewust voor om niet té uitsluitend te werken, en minimumeisen op te leggen aan elke dimensie apart. De risicoanalyse, vermeld in artikel 32, moet de consequenties van deze werkwijze opvangen. Maar vanzelfsprekend zullen projecten die op de 4 hoofdcriteria/ dimensies apart hoog scoren, ook bovenaan eindigen in de eindrangschikking.

De vraag naar **verduidelijking bij de diverse (sub)criteria** is terecht en zal in een vervolgfase ook worden voorzien. Voor de indieners is een leidraad in voorbereiding om hen voldoende inzicht te geven in de info die moet worden aangeleverd en hoe deze wordt beoordeeld. Voor de jury wordt een handleiding opgesteld zodat elk (sub)criterium eenduidig geïnterpreteerd wordt en overlapping tussen of te veel gewicht aan bepaalde (sub)criteria wordt uitgesloten. Tabel 1 in punt C geeft hier reeds een eerste inzicht.
Het criterium **maturiteit** wordt vooral ingevuld in het licht van de tijdspanne die gegeven is om de middelen ihkv het relanceplan te benutten: de middelen moeten binnen een periode van 2 jaar zijn vastgelegd, en binnen een periode van 5 jaar zijn uitbetaald. Dit impliceert dat de techniek operationeel moet zijn binnen deze periode. Beoordelingscriteria zijn o.m. projectplanning en voorziene start, implementatie maturiteit (obv haalbaarheidsstudie), zekerheid over financiering, ….
Innovatie sluit eerder aan bij de aard van de gekozen techniek, die nieuw is om een bepaald type afvalstroom te verwerken (in Vlaanderen). De 2 criteria spreken elkaar dus niet noodzakelijk tegen.

De **delegatie van de minister** werd verder beperkt voor de eerste call, maar niet voor de volgende calls (vraag van SERV). De vraag naar voldoende rechtszekerheid wordt onderschreven. Er is ook geen intentie om per call het subsidiemechanisme grondig te wijzigen. De delegatie is echter wel noodzakelijk om kleine bijsturingen mogelijk te maken indien na een voorgaande call een onvolkomenheid wordt vastgesteld. In concreto gaat het dan over het steunpercentage en het maximale bedrag.
Zowel het advies van de inspectie van financiën als het advies van de SERV gaan in op het **subsidie-percentage**, maar zijn niet eenduidig. We opteren ervoor om binnen het besluit VR de contouren op te nemen in lijn met de AGVV, en dit verder uit te werken in het ministerieel besluit.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Vooraleer verdere toelichting te geven bij de artikelen, willen we erop wijzen dat deze subsidie-regeling werd uitgewerkt steunend op de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (VERORDENING (EU) Nr. 651/2014 VAN DE COMMISSIE van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard). Artikelen 1 t.e.m. 12 van de AGVV leggen de gemeenschappelijke bepalingen vast. Artikel 47 bepaalt meer specifiek de voorwaarden waaraan moet worden voldaan voor investeringssteun ten behoeve van recycling en hergebruik van afval.

Hoofdstuk 1. Afdeling 1. Definities (artikel 1)

In artikel 1 worden de definities opgesomd die noodzakelijk zijn voor een eenvoudige lezing en eenduidige interpretatie van de tekst van het Besluit.

Hoofdstuk 1. Afdeling 2. Definitie van een kleine- en middelgrote onderneming (artikel 2-3)

De subsidie is van toepassing op kleine, middelgrote en grote ondernemingen, maar het subsidiepercentage kan worden gedifferentieerd conform artikel 19 van het Besluit. Om die reden dient de grootte van de onderneming te worden geëxpliciteerd.
Volgens Europese rechtspraak is een onderneming: elke eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd. Om het onderscheid te maken tussen economische en niet-economische activiteiten, geldt als vaste rechtspraak van het Europese Hof van Justitie dat iedere activiteit die erin bestaat goederen of diensten op een markt aan te bieden, een economische activiteit is.

Artikel 2 en 3 verduidelijken hoe de grootte van een onderneming moet worden aangetoond. Artikel 2 bepaalt dat de grootte van de onderneming moet worden aangetoond door enerzijds een verklaring op erewoord van de onderneming zelf en anderzijds een aantal eenduidige gegevens zoals jaaromzet, het balanstotaal en het aantal werkzame personen. Artikel 3 geeft meer detail over welke gegevens moeten worden voorgelegd aan de OVAM om dit te kunnen verifiëren, en hoe deze gegevens moeten worden berekend.

Hoofdstuk 1. Afdeling 3. Europese regelgeving (artikel 4)

Deze subsidie wordt uitgevoerd binnen de contouren van de Algemene Groepsvrijstellings-verordening. Meer specifiek voldoet dit besluit aan de artikelen 1 tot en met 12 en het artikel 47. Hierdoor is de subsidie vrijgesteld van aanmeldingsplicht bij de Europese Commissie, en volstaat een kennisgeving en een jaarlijkse staatssteunrapportage.

Artikel 47 van de AGVV bepaalt de voorwaarden voor investeringssteun ten behoeve van recycling en hergebruik van afval. Daarbij worden onder meer volgende voorwaarden gesteld:

- De investeringssteun wordt toegekend voor de recycling en het hergebruik van door andere ondernemingen geproduceerd afval.
- Het gerecycleerde of hergebruikte materiaal zou anders bij het afval belanden of op een minder milieuvriendelijke wijze worden verwerkt. Steun voor nuttige toepassing van afvalstoffen niet zijnde recycling geniet geen groepsvrijstelling op grond van dit artikel.
- De steun bevrijdt vervuilers niet indirect van lasten die zij volgens het Unierecht moeten dragen, of van lasten die als normale ondernemingskosten dienen te worden beschouwd.
- De investering doet niet uitsluitend de vraag naar het te recycleren materiaal toenemen zonder dat de inzameling van dat materiaal toeneemt.

Hoofdstuk 1. Afdeling 4. Algemene voorwaarden (artikel 5-10)

Artikel 5 tot en met 10 beschrijven een reeks algemene voorwaarden waaraan de onderneming moet voldoen om voor subsidie in aanmerking te komen:

- Artikel 5 werd ingevoegd om dubbele financiering van eenzelfde investering te vermijden. Cofinanciering met bijvoorbeeld Vlaio-steun in het kader van strategische ecologiesteun blijft wel mogelijk onder de voorwaarden van artikel 25 en binnen de maximale Europese grenzen, vermeld in artikel 47 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.
- Artikel 6 specifieert verder de aard van de onderneming die in aanmerking kan komen.
- Artikel 7 bepaalt dat de onderneming financieel gezond moet zijn om in aanmerking te komen voor ondersteuning binnen dit besluit, en geen procedure op basis van Europees, nationaal of regionaal recht mag hebben lopen waarbij een toegekende steun wordt teruggevorderd.
- Artikel 8 legt redelijke termijnen vast voor het opstarten en beëindigen van de investering. Dit om onnodig lange doorlooptijden te vermijden. De minister behoudt wel de mogelijkheid

om hier enige flexibiliteit te tonen, gezien grote investeringen ook wel gepaard kunnen gaan met onvoorziene omstandigheden.
- Artikel 9 omschrijft welke de invloed van de overheid binnen de investering mag zijn om nog voor subsidie in aanmerking te komen. Meer concreet mag de administratieve overheid in werkelijkheid geen dominerende invloed uitoefenen op het beleid van de onderneming.
- Artikel 10 verwijst naar de Algemene groepsvrijstellingsverordening waarin het stimulerend effect van de subsidie eveneens als voorwaarde voor subsidie wordt gesteld.

Hoofdstuk 2. Toepassingsgebied (artikel 11)

Artikel 11 bepaalt het toepassingsgebied. Het betreft een milieusubsidie waarbij de in aanmerking komende activiteiten verder worden gespecifieerd in artikel 12.

Hoofdstuk 3. In aanmerking komende milieu-investeringen (artikel 12-16)

Artikel 12 tot en met 16 leggen verdere voorwaarden op waaraan de activiteit moet voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie.

Artikel 12 leunt nauw aan bij het toepassingsgebied en bakent de activiteiten af waarvoor een subsidie kan worden gevraagd. Om Vlaanderen als recyclagehub uit te bouwen, materiaalkringlopen te sluiten en minder afvalstoffen richting eindverwerking te laten gaan, zijn prioritair investeringen nodig voor:

- de verwerking van asbesthoudend afval;
- de recyclage of voorbereiding op recyclage van afvalstoffen;
- de inzet van recyclaten in het productieproces.

Overeenkomstig de AGVV kan de steun enkel worden toegekend voor de recycling van door andere ondernemingen geproduceerd afval.

Artikel 13 bepaalt dat de investering extra milieuvoordelen moet genereren tov de Europese normen of huidige situatie, technisch en economisch haalbaar moet zijn, en ook voldoende innovatief om voor subsidies in aanmerking te komen. Dit laatste is eveneens een voorwaarde uit de AGVV.

Artikel 14 sluit een aantal milieu-investeringen uit van subsidie bv. reeds bestaande activiteiten die van eigenaar veranderen, milieu-investeringen die gratis of onder bezwarende titel ter beschikking worden gesteld aan derden, de oprichting, uitbreiding of modernisering van een bedrijvencentrum, milieu-investeringen met rendabiliteit op te korte termijn, …

Artikel 15 geeft verdere verduidelijking in geval de steunaanvrager een patrimoniumvennootschap is.

Artikel 16 legt voor de eerste call een minimumdrempel van 500.000 euro op aan de milieu-investering om voor steun in aanmerking te komen. De minister kan in een volgende call dit minimale investeringsbedrag aanpassen op basis van nieuwe inzichten uit de evaluatie van de voorgaande calls om zo de beoogde milieudoelstellingen maximaal te realiseren.

Hoofdstuk 4. Steunintensiteit (artikel 17-19)

De steun wordt toegewezen via een call-systeem. Binnen de beschikbare 30 mio euro voor de recyclagehub (VV125) worden meerdere oproepen voorzien. Het bedrag van elke call zal worden vastgelegd via ministerieel besluit. Als het beschikbare steunbedrag niet volledig wordt toegekend binnen een call, dan wordt het resterende steunbedrag overgedragen naar de volgende call.

De in aanmerking komende kosten (artikel 18) en subsidiepercentages (artikel 19) zijn overgenomen uit de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, met name uit artikel 47 dat specifiek van toepassing is op investeringssteun ten behoeve van recycling en hergebruik van afval. Voor de eerste call geldt een subsidiepercentage van 35%. Voor een volgende call geldt ook het subsidiepercentage van 35% maar kan de minister beslissen om het subsidiepercentage te verhogen met maximaal 20% voor de steun aan kleine ondernemingen en met maximaal 10 % voor de steun aan middelgrote ondernemingen.

De steun wordt in alle gevallen beperkt in grootte en tijd. Het totale bedrag aan toegekende subsidies aan een onderneming bedraagt binnen de grenzen van de beschikbare begrotingsmiddelen maximaal 3.000.000 euro over een periode van drie jaar.

Om de administratieve lasten voor bedrijven te verlagen, is in artikel 19 voorzien dat geslaagde projecten die niet in aanmerking komen voor subsidie als gevolg van een uitputting van het maximale steunbedrag, bij een volgende call de ingediende aanvraag kunnen herbevestigen.

Hoofdstuk 5. Procedure van de aanvraag (artikel 20-24)

Artikel 20 tot en met 24 omschrijft in grote lijnen de procedure die wordt gevolgd voor de beoordeling. Deze wordt nauwer omschreven in het ministerieel besluit volgens de hieronder beschreven krachtlijnen.

We zien volgende stappen:

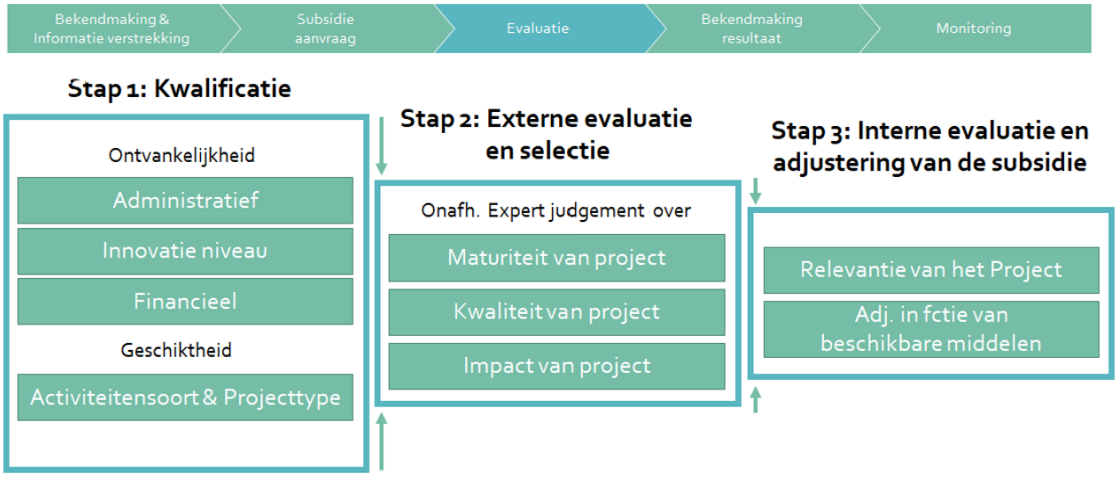

Stap 1: Kwalificatie (artikel 20)

De kandidaten dienen hun subsidieaanvraag tijdig in te dienen. Zij doen dit door het aanvraagformulier en de nodige bijlagen elektronisch over te maken. De bijlagen omvatten o.a. het machtigingsformulier in geval van een samenwerking of consortium, de milieu-impactanalyse, DNSH-analyse [1], de begroting van de subsidie, het projectplan, het financieel plan, enz. De OVAM beoordeelt of de subsidieaanvraag voldoet aan de algemene voorwaarden. Zij brengt de aanvrager van de steunaanvraag daarvan op de hoogte binnen tien werkdagen na ontvangst. De kwalificatiestap is louter een administratieve check of het ingediende project ontvankelijk is en dus voldoet aan de vooraf bepaalde vereisten.

[1] Vanuit het Europese RRF wordt opgelegd dat alle maatregelen moeten voldoen aan het Do Not Significant Harm –beginsel. Als onderdeel van de Vlaamse bijdrage tot het Federaal Plan voor Herstel en Veerkracht is dit steunmechanisme in zijn totaliteit al getoetst op het naleven van dit beginsel. Aanvullend hieraan zal ook elke individuele steunaanvraag dit moeten aantonen. Deze DNSH-analyse op projectniveau vormt een onderdeel van de beoordeling van de impact van de milieu-investering.

Stap 2: Evaluatie van de maturiteit, kwaliteit en impact van het project (artikel 21 en 22)

Op basis van de informatie die wordt verstrekt door de aanvrager in het subsidie aanvraagformulier en de bijlagen, zal een vakkundig oordeel worden gevormd over het projectvoorstel. Dit oordeel zal rekening houden met de maturiteit van het project, de impact van het project en de kwaliteit van het project. Elk van deze dimensies omvat een reeks van vooraf bepaalde criteria (zie figuur rechts).

Naar analogie met de jurering van project-voorstellen in de calls Circulaire Economie van Vlaanderen Circulair, zal een jury bestaande uit verschillende experten instaan voor de beoordeling van de projecten op de verscheidene criteria. Op die manier is een onafhankelijke beoordeling gegarandeerd. Voor de samenstelling van de jury wordt gedacht aan experten van Vlaio, VITO, PMV, het departement Omgeving en OVAM.

Voor elk criterium dienen zij een kwalitatieve score toe te kennen en deze kort te onderbouwen met een opmerking. Voor alle criteria geldt eenzelfde scoresysteem dat gradueel is opgebouwd.

In een paneloverleg zullen de experten hun evaluatie toelichten om tot een consensus te komen omtrent de scores en bijhorende toelichting ervan. Op basis van de gewichten die toegekend zijn aan de criteria kan vervolgens voor ieder weerhouden project een rapportscore op een schaal van 0-100 worden berekend voor de gecombineerde dimensies maturiteit/impact/kwaliteit ('composietscore') . **Projecten die hiervoor lager dan 50 punten scoren worden als onvoldoende geëvalueerd en komen niet in aanmerking voor subsidiëring.** Op basis van deze composietscore kunnen de projecten worden gerangschikt.

Stap 3: Evaluatie op relevantie (artikel 21 en 22)

De aanbevolen projecten uit stap 2 zullen vervolgens worden gedifferentieerd op basis van hun relevantie. Een interne commissie zal deze relevantie beoordelen op een gelijkaardige systematische wijze als beschreven in stap 2.

De 3 criteria hiernaast vermeld, werden hiervoor afgeleid uit de vooropgestelde prioriteiten of doelen van de subsidiemaatregel. Onderliggend wordt hierbij aandacht gegeven aan aspecten zoals schaalgrootte, katalysatoreffect, potentiële vervolginvesteringen, concurrentiepositie van Vlaanderen, extra tewerkstelling, innovatie en kennisontwikkeling, … In eerste instantie zijn de recyclage-installaties bedoeld voor het verwerken van Vlaams afval. Dat sluit niet uit dat er in bepaalde omstandigheden afval ingevoerd kan worden uit andere Europese regio's. In dergelijke geval zal bijzondere aandacht besteed worden aan de acceptiecriteria die moeten voorkomen dat een hogere restfractie ontstaat dan bij het verwerken van het Vlaamse afval.

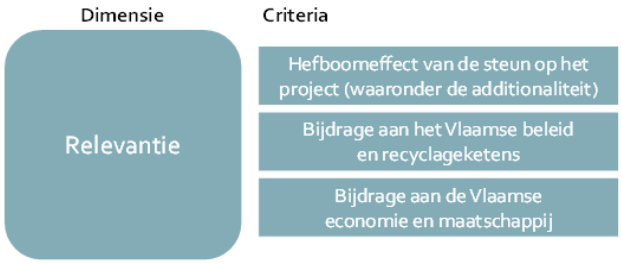

Vervolgens kan ook hier een gewogen gemiddelde score worden berekend om de projecten te ordenen naar relevantie. **Projecten die voor relevantie lager dan 50 punten scoren worden als onvoldoende geëvalueerd en komen niet in aanmerking voor subsidiëring** .

Zoals reeds vermeld in punt B wordt voor de jury een handleiding opgesteld zodat elk (sub)criterium eenduidig geïnterpreteerd wordt en overlapping tussen of te veel gewicht aan bepaalde (sub)criteria wordt uitgesloten. Onderstaande tabel geeft hier reeds een eerste inzicht, maar wordt nog verder uitgewerkt in het vervolgproces.

Tabel 1: Aspecten waarmee in de beoordeling van het criterium rekening wordt gehouden:

MATURITEIT	
Project organisatie en planning	– voldoende uitgewerkte en complete project planning – redelijkheid van de timing van de mijlpalen in de planning – beschikbare capaciteit (mensen, expertise, infrastructuur) om het project in het vooropgestelde tijdsraam uit te voeren
Start van de operaties	– mate van zekerheid dat het project binnen het voorziene tijdsframe kan opstarten
Technologische maturiteit	– TRL niveau van de installatie – proefopstellingen van de technologie beschikbaar die inzicht geven in de haalbaarheid van de technologie?
Implementatie maturiteit	– projectuitdagingen voldoende geïdentificeerd en beheersbaar – nodige financiering kan worden verzekerd – reikwijdte van de organisatie en de consortiumpartners (beheersen voldoende schakels in de waardeketen)
IMPACT	
Recyclagepercentage/ inzet van recyclaten	bij recyclage: – hoeveelheid verwerkt afval tov restafvalcijfers in Vlaanderen (maw impact op afvalstroom die nu naar eindverwerking gaat) – hoeveelheid verwerkt afval tov omvang betrokken afvalstroom – verhouding gerecupereerd materiaal/verwerkt afval bij inzet van recyclaten: – gehalte en evolutie aan recycled content – hoeveelheid primair materiaal die wordt vervangen
CE impact	– hoogwaardige (= dezelfde toepassing als de originele stroom of beter) vs laagwaardige inzet van recyclaten – hoeveelheid lokaal vs hoeveelheid ingevoerde afvalstromen en recyclaten bestemd voor verwerking in Vlaanderen – efficiëntie van het proces voor sorteren/ontmantelen/ terugwinnen van recyclaten, in verhouding tot materiaalverlies
Milieu-impact	aan de hand van bijgevoegde recente milieustudies, documenten, analyses (LCA, carbon footprint, ….) moet de milieu-impact kwantitatief en kwalitatief gestaafd worden: – emissies van de installatie – vermeden materiaalimpact – impact op klimaat / CO2-reductie – DNSH-analyse
KWALITEIT	
Innovatie	het project wijkt af van de gangbare wijze van recyclage inzake: – niveau van technologische en procesvernieuwing – niveau van marktvernieuwing – niveau van ketenvernieuwing er wordt nieuwe kennis opgedaan inzake recyclage

Strategie	– duidelijke langetermijnvisie (en ev. opschaling is mogelijk) – gedegen marktanalyse met afbakening van markt en klanten – gedegen prijsstrategie
Operationeel plan	– de toelevering van feedstockvolumes kan worden verzekerd – efficiënt en haalbaar logistiek model voor de aanvoer en afvoer van de materialen – beschikt over een gepaste locatie of kan een locatie die aan de nodige eisen voldoet verzekeren binnen de 1 j.
Financieel plan	– voldoende detailgraad van financiële plan en bijhorend model – goede onderbouwing en redelijkheid van de aannames omtrent o.a. markt, operaties, investeringen en financiering – redelijkheid van het verwachte rendement gemeten door de IRR, NPV, Pay-back – goede afstemming van de financiering op het risicoprofiel van het project of op de investeerder
Organisatie	– financiële gezondheid van de organisatie – betrokkenheid bij juridische geschillen of fraude – beschikt over de nodige contacten en netwerken in Vlaanderen – partijen waarmee de organisatie gaat samenwerken zijn kwaliteitsvol
RELEVANTIE	
Hefboomeffect van de steun	de steun draagt bij aan: – de omvang of schaalgrootte van het project – een versnelde procesontwikkeling en uitvoering – de ontwikkeling van een nieuw business model voor recyclage in Vlaanderen – een verbeterde samenwerking tussen de partners in de keten – locatiekeuze in Vlaanderen i.p.v. buiten Vlaanderen
Bijdrage aan het Vlaams beleid en recyclageketens	– past in de algemene beleidsvisie op vlak van milieu, en circulaire economie en materialenbeleid in het bijzonder – katalysatoreffect om ketenontwikkeling in Vlaanderen vorm te geven – complementariteit en potentiële synergiën met andere materiaalstromen en gevestigde industriële clusters
Bijdrage aan de Vlaamse economie en maatschappij	– impact op tewerkstelling (direct en indirect) in Vlaanderen – stepping stone voor potentiële vervolginvesteringen – impact op internationale concurrentiepositie van Vlaanderen – trigger voor innovatie en kennisontwikkeling ten bate van de Vlaamse economie

Stap 4: Aanpassing in functie van beschikbare middelen (artikel 22 en 23)

Onderstaande figuur illustreert de aanpak om de portfolio van subsidieaanvragen te rationaliseren.

De projecten die onder de 50 punten grens zitten (aangeduid met de rode bollen) komen niet in aanmerking voor subsidie. De projecten die in stap 2 en 3 boven de 50 punten scoren positioneren zich in de grijze zone en komen potentieel in aanmerking voor subsidie.

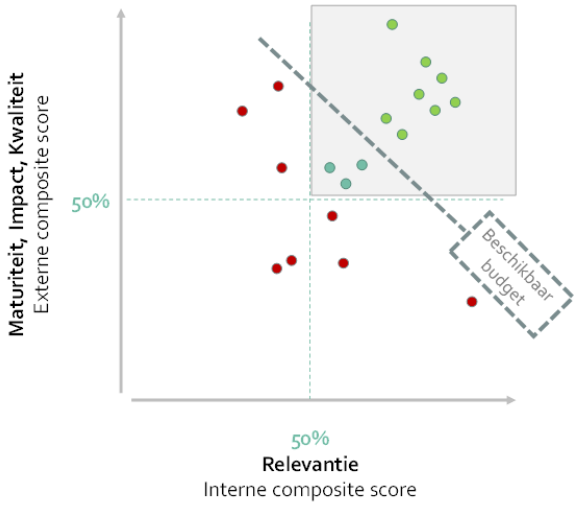

De optelsom van beide scores bepaalt hun plaats in de definitieve rangschikking.

Omwille van budgetredenen kan er meer dan waarschijnlijk geen subsidie worden toegekend aan projecten die wel geslaagd zijn maar minder sterk scoren (blauwe bollen).

Deze projecten kunnen in een volgende call mogelijk wel opnieuw in rekening worden gebracht, eventueel met bijsturing van het voorstel.

In lijn met de afspraken en het tijdelijk karakter van het relanceplan Vlaamse Veerkracht kunnen steunaanvragen slechts worden toegekend tot 1 december 2022 (artikel 23).

Hoofdstuk 6. Milieu-investeringen met een strategische relevantie voor Vlaanderen (artikel 25)

Artikel 25 introduceert de mogelijkheid dat de Vlaamse regering kan afwijken van alle voorwaarden vermeld in dit besluit, mits echter steeds de maximale Europese grenzen uit de Algemene Groepsvrijstellingsverordening te respecteren.

De relevantie van de milieu-investering kent verschillende gradaties en niveaus. Per definitie is elke milieu-investering relevant op bedrijfsniveau. Zo niet zou de betrokken onderneming de investering niet overwegen. En de relevantiescore moet ook minimaal 50 punten bedragen in de beoordeling van deze subsidie, zo niet komt het project niet in aanmerking voor subsidie.

Sommige investeringen geven echter een bijzondere meerwaarde aan onze economie op Vlaams niveau, zetten Vlaanderen op de internationale kaart, of hebben een katalyserend effect naar andere investeringen. In die uitzonderlijke gevallen – die gekenmerkt worden door een uitzonderlijk hoge score op de criteria relevantie en impact uit bovenstaand beoordelingskader – kan de Vlaamse regering een beroep doen op dit artikel.

Hoofdstuk 7. Uitbetaling (artikel 26-29)

De bepalingen rond de uitbetaling van subsidies staan opgenomen in de artikels 26 tot en met 29.

Artikel 26 voorziet een uitbetaling in 3 schijven overeenkomstig soortgelijke subsidiemechanismen zoals strategische ecologiesteun, strategische transformatiesteun, call groene warmte, …

Artikel 27 schort de uitbetaling van de subsidie op indien ondernemingen een procedure op basis van Europees, nationaal of regionaal recht hebben lopen waarbij een toegekende steun wordt teruggevorderd.

Artikel 28 bepaalt dat elke onderneming over een termijn van 6 maanden beschikt voor het indienen van een aanvraag tot uitbetaling. De OVAM zal nog verdere praktische instructies voorzien voor het indienen van een aanvraag tot uitbetaling en deze via de website van de OVAM ter beschikking stellen (artikel 29).

Hoofdstuk 8. Terugvordering en verjaring (artikel 30)

Artikel 30 vermeldt de bepalingen m.b.t. de terugvordering van de subsidie. Op basis van de redenen, vermeld in artikel 30 van het besluit kan de OVAM de uitbetaalde subsidie geheel terugvorderen van een onderneming. Het expliciet vermelden van de redenen in artikel 30 zorgt voor rechtszekerheid.

De verjaringstermijn is de voorziene tienjarige verjaringstermijn en is de gemeenrechtelijke verjaringstermijn voor persoonlijke vorderingen zoals deze voorzien is in artikel 2262bis, §1 van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 15 van de Wet van 16 mei 2003 bepaalt: "Onverminderd de bepalingen van artikel 16 zijn de verjaringsregels van het gemeen recht van toepassing op de gemeenschappen en gewesten bedoeld in artikel 2". Gezien deze verjaringstermijn al voorzien is op een hoger niveau in de regelgeving, moet deze niet expliciet in het BVR worden opgenomen.

Hoofdstuk 9. Opvolging en controle (artikel 31-33)

De OVAM zal de beoordeling van de aanvragen en bijbehorende motivering voorleggen aan de Inspectie van Financiën, die hierover zijn advies kan geven (artikel 31).

Artikel 32 bepaalt dat de OVAM een toezicht en opvolging op maat kan instellen afhankelijk van de omvang, aard en het risicogehalte van het dossier. Voor elk goedgekeurd dossier zal de OVAM een risicoanalyse opmaken die een beter inzicht geeft in mogelijke knelpunten op vlak van techniciteit, maturiteit, ... Dit laat toe sneller te reageren bij mogelijke problemen, en indien nodig het project bij te sturen of eventueel vroegtijdig stop te zetten als het verderzetten ervan enkel zou leiden tot een verlies van subsidiemiddelen.

In artikel 33 worden de controlemogelijkheden door de OVAM en de eventuele gevolgen ervan gespecifieerd. Naast de niet-uitbetaling of terugvordering van de toegekende subsidie, kan de minister het project vervroegd stopzetten en/of de betrokken onderneming(en) uitsluiten van volgende calls.

De steungerechtigde is verplicht om onmiddellijk alle wijzigingen die een invloed kunnen hebben op toekenning van de steun, aan de OVAM te melden.

Hoofdstuk 10. Slotbepalingen (artikel 34-35)

Artikel 34 regelt de inwerkingtreding en artikel 35 is de uitvoeringsbepaling.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Op de provisie voor het Relanceplan Vlaamse Veerkracht, begrotingsartikel CB0-1CBG2AH-PR, werd in totaal 30 mio euro voorzien voor de uitvoering van dit project, nl. investeringen in het uitbouwen van Vlaanderen als recyclagehub (met vastlegging in de periode 2021-2022).

We voorzien volgende spreiding en uitbetaling op basis van het betalingsritme in het besluit VR en de aanname dat elke investering over een periode van 3 jaar gerealiseerd wordt. De VEK-prognose is louter indicatief en zal sterk beïnvloed worden door de omvang en de maturiteit van de goedgekeurde investeringsprojecten.

	2021	2022	2023	2024	2025
VAK	15 mio euro	15 mio euro			
VEK		4,5 mio	9 mio	10,5 mio	6 mio

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 27 mei 2021.
Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 7 juni 2021.

De middelen voor het realiseren van het project zullen, na goedkeuring door de Vlaamse Regering, opgevraagd worden uit de middelen die voorzien zijn op de provisie voor het Relanceplan Vlaamse

Veerkracht, begrotingsartikel CB0-1CBG2AH-PR. De budgetten worden in 2021 en 2022 voorzien en zullen in de loop van 2021 - 2026 aangerekend worden.

ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit heeft geen impact op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is. Voor de uitvoering wordt beroep gedaan op de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Deze subsidie richt zich op ondernemingen. Lokale en provinciale besturen vormen niet de doelgroep van de subsidie. Er is geen weerslag op de financiën van de lokale en provinciale besturen, niet op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de ontvangsten, de investeringen of de schuld.

4. VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van wijzigingsbesluit zal na een eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse regering worden voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de subsidiëring van ondernemingen voor het sluiten van materiaalkringlopen;
2° de Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR